

اورہ یمدہ قالان بوش یئری

(شعر مجموعہ سی)

رفیق عبدیلی (سازاق)

1-08-1608-16:17 P

www.KitaboSunnat.com

سرشناسه : عبدیلی، رقیه، ۱۳۵۴ -
 عنوان و نام پدید آور : اوره ییمده قالان بوش ینری: (شعر توپلوسو) / رقیه عبدیلی (سازاق)؛
 مقدمه / حسین محمدزاده صدیق - ویراستار / احد فرهمندی.
 مشخصات نشر : تبریز: انتشارات آذر تورک، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری : ۱۸۲ ص. رقی
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۴۳-۰۴-۲
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 یادداشت : ترکی.
 موضوع : شعر ترکی آذربایجانی -- ایران -- قرن ۱۴
 موضوع : Azerbaijani poetry -- Iran -- 20th century:
 شناسا زوده : محمدزاده صدیق، حسین، ۱۳۲۴ -، مقدمه نویس
 شناسه افزوده : فرهمندی، احد، ۱۳۳۹ -، ویراستار
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۵ الف ۷۲۷۲ / ع ۳۱۴ PL
 رده بندی دیوبند : ۸۹۴ / ۳۶۱
 شماره کتاب ناسی : ۴۲۵۷۸۶۴

1-08-1609-16:17 P

عنوان کتاب: اوره ییمده قالان بوش ینری

شاعر: رقیه عبدیلی (سازاق)

مقدمه: دکتر حسین محمدزاده صدیق

ویراستار: احد فرهمندی

ناشر: انتشارات آذر تورک

نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۹۵ / تبریز / تیراژ: ۱۰۰۰ - ۱۰۰۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۴۳-۰۴-۲

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

لیتوگرافی: ولیعصر

حق چاپ و نشر برای مؤلف محفوظ است.

ايچينده كيلر

- ۱۱..... اؤن سؤز
۱۵..... سوز قاناديله يوكسه لن شاعير

هيچايى شعرلىرى

- ۲۵..... تانرى دا قيسقانىر
۲۷..... آغلاديب دئيه سن
۲۸..... دويغو آخارى
۳۰..... اؤز گورلوک صايقاسى
۳۲..... اوره ييمده قالان بوش يئرى
۳۴..... آت بن آد گونو
۳۶..... درين دارىخما
۳۷..... شوغى كم له يى
۳۹..... چاراس
۴۰..... شؤدا سيناغى
۴۱..... يازا ييلمير
۴۲..... سن ميم وطنيم
۴۴..... قوزو روزگار
۴۵..... آرازام
۴۷..... آيدين صاباح
۴۹..... سؤر الله
۵۱..... قوربان بايى
۵۳..... يوخومدايدين
۵۴..... سؤزلريم دونور
۵۵..... ياغير سان شهره
۵۶..... ارينمير شؤدويم
۵۷..... گونشيدن قوزئيه
۵۸..... بو گنجه تاپشيرير اؤزونو منه

- ايستكلردن اوستون..... ٦٠
گل ايندى..... ٦١
اؤلومدور..... ٦٢
آمانسيز فيکير..... ٦٤
سنين ايچين ياز..... ٦٦
بير اوووج بوغدا..... ٦٧
چال سن آشيق..... ٦٨
اوره ک اوداسى..... ٦٩
قارلانان دويغو..... ٧٠
آنام..... ٧١
اويانمازال چک..... ٧٣
..... ٧٤
دوننه بوگون..... ٧٥
درسادا..... ٧٦
قاچاق گتيرهلمه..... ٧٧
دنيزه قوشون ايمام..... ٧٨
بوخلوق بولور..... ٧٩
وزالت لاري..... ٨٠

سرستار

- باخيش گودو کجوسو..... ٨٣
داها اولدوزلاري سايا بيلميرم..... ٨٥
اؤلدوره بيلمه يه جم..... ٨٧
مندن سنه بير خاطيره لي دويغو..... ٩٠
آپار منى بورالاردان..... ٩١
يالان شوگى..... ٩٠
دوغوم گونوم..... ٩١
سس وئر سسيمه..... ٩٣
الك ساتيرام..... ٩٤

- ۹۶..... ناغیل
- ۹۸..... فیلم
- ۱۰۰..... یاشات منی
- ۱۰۱..... سن منیمسن
- ۱۰۲..... ایشیق یاریشی
- ۱۰۳..... نه گۆرمک اولور نه گۆرمه مک
- ۱۰۴..... لعنت اولاسی گۆزلریم
- ۱۰۵..... سئوگیلیم یاشا
- ۱۰۶..... جیک ووران بنؤوشه
- ۱۰۷..... یئشیدن دوغولماق
- ۱۰۸..... انتیبا گان
- ۱۰۹..... بهمن ویناییر
- ۱۱۰..... سو گان پای
- ۱۱۱..... گۆز و باغا جی
- ۱۱۲..... آجی دوخان
- ۱۱۳..... اوره يېمده سا-الیرا
- ۱۱۴..... منه داره خما
- ۱۱۶..... سن سیز جان وئرمه یه جی
- ۱۱۸..... آزدير باشیمدان
- ۱۱۹..... جان وئره سن
- ۱۲۱..... توتولوب
- ۱۲۲..... خیالین
- ۱۲۳..... بیر داملا سو
- ۱۲۴..... گۆزوندن کوس
- ۱۲۵..... دوغولماق ایسته ییرم
- ۱۲۶..... قولتوقلارین قارپیز لیدیر
- ۱۲۸..... گولسوز یاناق
- ۱۳۰..... اؤز گورلوک ماهنیسی

۱۳۱	سنسیر لیک دار یخیر
۱۳۲	سلامسیر یالان
۱۳۴	اوره یمین دالیسیجا
۱۳۵	کدر
۱۳۶	آدیم نفسینده
۱۳۷	آبار شیطانلیغینی
۱۳۸	ایتگین یوخو
۱۳۹	دویون
۱۴۰	ترلندیر یجی شوشه
۱۴۱	شیرین جیغالا
۱۴۲	آلتی آیلیق شوگی
۱۴۳	هک
۱۴۴	امی فکیر
۱۴۵	قاخیر
۱۴۶	یایلیغی انار
۱۴۷	اوغورلادین
۱۴۸	سنن ساغلیع
۱۴۹	میلاد دایام
۱۵۰	یات هله
۱۵۱	ایکی ساعات
۱۵۲	اوشونتولو قیز دیر مالار
۱۵۳	بیر یانار
۱۵۴	اوره ک اوغروسو
۱۵۵	یاشایش
۱۵۶	محکمه
۱۵۷	آیین اوزو
۱۵۸	هئی هئی
۱۵۹	آرتیق گلیر

- ۱۶۱.....چیلک
- ۱۶۳.....آجیق گوزلرین
- ۱۶۴.....تک لیک
- ۱۶۵.....لال باخیشلار
- ۱۶۶.....گیزلی خیالار
- ۱۶۷.....ناز چک
- ۱۶۸.....فیکیر میوه
- ۱۶۹.....گول گولوم
- ۱۷۰.....آلین یازیم
- ۱۷۱.....شوگی
- ۱۷۲.....براسفونیاسی
- ۱۷۳.....بول
- ۱۷۴.....سیرل ناپیم
- ۱۷۵.....کونیه اور
- ۱۷۶.....حیات واییرا
- ۱۷۷.....بوکسلیش
- ۱۸۱.....آی گوند
- ۱۸۲.....دوز خیالیمدا

قادينلار، انسان توپلومونون يارى سايى و تعدادى اولاراق، هر زمان اجتماعى، سياسى و مدنى دگيشىكلىكلردە اۋنملى ايشلر گۆرموشلر. آذربايجان تارىخىنىڭ دە، چوخلو قهرمان قادينلار ظهور ائتمىشلر. آذربايجان خانىمى نىن بارماقلار بىندان يان اينجه صنعت اينجى لرى دنيادا اولان مشابهلر آراسيندا تايىسىز و نەرسى بىر دىر. آذربايجان خانىمى عائلە بىرلىگى نى قورويان و عائلە ياشامىنا اهميت بىر نەرسە و عائلە نىن جمعيت آراسيندا تميز معنوى دىرلر نى اصرار ايله حفظ ائىلن بىر اجتماعى عنصر سايىلير. بونلار نىن هامىسى ايله ياناشى قادينلار بىمىز آراسيندا هر دنياسىندا عائلە گۆستىن، دىنى و معنوى دىرلر بىمىز شاعر دىلى ايله بىرلىشكەن شاعەرلر سايىسىر. سايىسىر شاعەرلر نىن صحيفه لرى نى قىزىل خطلر ايله زىنت دىر مىشلر و معاصر دنيامىز دادا، اۋلكە مىزدە شاعر ساحە سىندە آد قازانان و شاعر مجموعە لىك امضاء آتان بىلگىن و اينجه روحلو شاعەرلر آز دگىلدىرلر.

الينىزدە اولان كتاب، چاغداش شاعر بىمىز فضا سىندا انىت، گۆ سترن خانىملار آراسىندان، اۋز اينجه روحو، تميز و صاف آرى دىلى، جاسغن خيالى، مقدس آرمان و آرزولارى ايله فرقلىن و درىن محتوالى و مسئوليت سىلرى ايله دولو اولان هجايى و سربىست شاعرلر يازان، «سازاق» تخلص ائىلن، «رقىە خانىم عبدېلى» يە عانددىر.

اونون شعرینہ کؤلگه سالان هاله، حیاتا، انسانا، وطنه، ملتہ و خلقه باخان
فلسفی دنیا گؤروشوندن بیر ایشیقلی صحیفه کیمی گؤزه دیر. درین فلسفی
دوشونجه لر ایسه بورادا چوخ ساده بیر دیل ایله بیان ائدیلیلر. حتی، او فلسفی
مقوله لر دن اولان عقل و عشق بحثینده هر زمان اولدوغو کیمی آری و تمیز
دیل ایله اشاره ائدی:

قالمیشام عقل ایله عشق آراسیندا،
بونلارین سولاری بیر آرخا گتیمیر.
هر دنسه بیرینی قینا ماقدایام،
نه ایسه قینا غیم بیر ایشه یتمیر.

(ص ۶۰)

شعرینده ایشیقلیکی مضمی تعبیرلر، اونون دیلیمیزین اینجیلریندن نه قدر
صمیمی و ماهرانه استفادہ ائدیگینی گؤستریر. آشاغیداکی تعبیرلری یالتیز

کتابین بیر نتیجه صحیفه سیندر است. همیشه:
گنبدیش یولر (ص ۱۹)، اثر یولر گؤرکینلر (ص ۲۳)، قوریم داغین
(ص ۲۴)، باشا چکمک (ص ۴۵)، ابرمک اوداسی (ص ۶۳)، قارلانا دوینغو
(ص ۶۴).

سازاق خانیمین شعرلری آراسیندا، بیر چوخ معنی دار دانیشتیق کیمی، حیرت
ائدیجی سلیس و تمیز دیلده یازیلیمیشدیر.

سن منیم ساحلیم سن، منیم سن،
سن منیم دیزیمین گنبدیش یولوسان،
ماهنیما تو خونان سازیمین تلی،
ساجیمی دارایان قووت قولوسان.

(ص ۲۵)

بو مصراعلار «تانري دا قيسقانير» عنوانلي شعرده يئرله شير. بو شعره پاك بئر معنوي عشق حاكمدير، توپراغا، وطنه، ملتّه و خلقه عشق، ديدرگين دوشن ائللر و اوبالارا عشق:

منيم طاليمه بختيمه بئر باخ،
تانريدا قيسقانير مني سن اوچون،
اما آرخاين اول، آرخاين ياشا،
ياشارام سن اوچون، اولرم سنجين.

من سنه قوربانام، سن منه فدا،
اوره ييندن آلسين اوره ييم قادا،
عالمير بورونسه يئله طوفانا،
سا اغام اسمرم باشقا اوبادا.

شاعره نين آجينا جاقلي حاديسلر، اينجه ديل و بديعي بويالار ايله ادبي مهارتلي شاعره نري واردير. مثال اوچون «اوسون اولسون» «مراعات نظر» «تيلن ادبي صنعتدن استفاده ائتمگي» «تولوندير» آشاغدا كي مصراعلاردا سازاق، يئل، سو، آراز، قوروماق، ياريلماق و گؤل كلمه لرني همين صنعت اساسيندا بئر يئره توپلاميشدير:

آرازي آغلاين گول قوروماسين،
قوروسا اولرم آند اولسون جانا،
ياريلسا سازاغين باغري ياريلسين،
يامان يئل گلهمه سين آذربايجانا. (ص ۷۴)

سازاق خانيمين سربست شعرلري ده، تام شعر قايدالارينا اويان قالبلاردا يازيلميشدير. بورادادا ريتم، آهنگ، داخلي وزن، منطقي بؤلگو و ايچ اوياق واردير. مثال اوچون «يالان سئوگي ...» (ص ۸۰) عنوانلي سربست شعرده

اولدوغسو کیمسی اوخوجو گنرچکدن شعر آدلانان قیریق - قیریق یازیلارا
بئزه مین بیر گنرچک شعر اوخومانی حس اندیر و سؤزلرده شعریت حال
هواسی دویور. کتابین سونونا سالدیغی «طرح» لرده ده یتنه همین حال هوانی
حس ائتمک اولور.

لال باخیشلار

زنبیل - زنبیل سؤز بازاریندا

سؤز ساتیلدی

آلای

سؤز فور تولدو

بازار باغلاسی

من قالدیم

لال باخیشلاریم قالدی

بیرده اللریمده

سوسونلوق حقوقو

1-08-1608-16:17 P

من، بو قیسا اؤن سؤزو یازماق اوچون، کتاب اوخورکن، بوتون مصراعلاری
وطن سئوگیسی، حیات قیزغینلیغی و ائلر اعلایق ایشیغی بورومه سینی حس
ائتدیم. بیر خانیمین «عشق» سؤزونو ان یوکسک مئوی آنلامدا ایشلمه سینه
حیران اولمایا بیلیرم.

سؤز یوخ کی گله جک گونلریمیزده اونون شأنی، مهشاقه شأنی، غنیم پروین
اعتصامی و مدینه گولگون شأنی کیمی یوکسک و احتیاط ایشیق شأنی
اولاجاقدیر.

دکتر ح. م. صدیق

تهران، یاز - ۱۳۹۵